

YHTEISÖTANSSI JULKKAISU

Yhteisö tanssii ry

HYVÄ LUKIJA

Kädessäsi on Yhteisö tanssii yhdistyksen ensimmäinen Yhteisötanssijulkaisu, joka kertoo yhteisötanssista ja sen mahdollisuuksista. Toivomme, että kirjoitukset palvelevat Sinua ehkä vuosiakin, koska tässä oleva tieto ei vanhene hetkessä, koska se ei ole muodostunut hetkessä.

Vuonna 2009 Yhteisö tanssii yhdistys juhli 10. toimintavuottaan. Toiminta on ollut suhteessa jäsenten toimintamahdollisuuksiin, sillä useimmat toimivat freelancer-tanssitaiteilijoina. Ruohonjuuritaso, itse tekeminen on ollut olennaista. Hallituksen kokoontumiset ovat olleet merkityksellisiä kokemuksen jakamisen foorumeja, koska jäsenten asiantuntijuus on lisääntynyt ja syventynyt eri aloilla, erilaisten ihmisten parissa.

Näkyvyytemme julkisuudessa on ollut vähäistä, eikä se ole ollut varsinaisena pyrkimyksenä, koska toiminta, yhdessä tanssiminen on ollut tärkeintä. Yhteisötanssin käsite, ideologia, ja sen sisäistäminen vie aikaa. Vielä vuoden päästä Yhteisötanssikoulutuksen aloituksesta (ks. faktatietoa yhdistyksestä) olin hämmennyksissä ja mietin mitä ihmettä tämä oikein on! Nyt yli 10 vuoden kokemusten, syvennysten ja pohdintojen jälkeen meidän on aika tulla näkyville. Suomen ensimmäinen Yhteisötanssifestivaali Tampereella 2010 on hieno esiintulo!

Me yhteisötanssin ammattilaiset olemme saaneet ruhtinaallisia palkintoja ryhmiltä, ihmisiltä, joiden kanssa olemme saaneet työskennellä. Esitykset, esittäminen on ehkä pienin osa yhteisötanssissa. Se ei ole usein ehkä osa ollenkaan. Kohtaamisia, ohituksia, sipaisuja, hengitystä, huokauksia, katseita, liikettä, rytmiä, tunteita, läsnäoloa, hikikarpaloita, kosketuksia – monenlaisia pieniä helmiä on tarjoiltu. Nämä suloiset helmet ovat ryhmän omia, ne eivät tarvitse yleisöä. Ne sykähdyttävät aina, mutta niitä ei aina putkahtele.

Yhteisöllisyys on nyt pinnalla vähän joka saralla yhteiskunnassa. Ehkä hyvä niin. Tanssi voi yhdistää monia ihmisiä. Muuttuuko tanssi sen mukaan kuka tanssii? Miksi ihmiset pitäisi lokeroida ja sitten nimetä heidän tanssinsa sen mukaan? Me emme sovelle. Me tanssimme yhdessä! Yhteisötanssi on kaikille avoin mahdollisuus. Se on sekä ammattilaisten että harrastajien tanssia.

Tervetuloa joukkoon!

Marjo Hämäläinen

Yhteisö tanssii ry:n puheenjohtaja

FAKTATIETOA YHTEISÖ TANSII YHDISTYKSESTÄ

Teatterikorkeakoulun täydennyskoulutuskeskus järjesti Yhteisötanssin koulutuksen tanssin ammattilaisille vuonna 1998. Koulutuksen johti Kirsi Heimonen. Yhtenä pääkouluttajana oli Christopher Thomson, joka toimii yhteisöllisten hankkeiden johtajana London Contemporary Dance Schoolissa. Koulutuksen jälkeen innostus yhteisötanssiin jatkui, joten osa koulutukseen osallistujista perustivat yhdistyksen, joka rekisteröitiin vuonna 1999. Yhdistyksen puheenjohtajana on koko ajan toiminut Marjo Hämäläinen Tampereelta. Christopher Thomson on yhdistyksen kunniajäsen.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää tanssin harrastamista sekä laajentaa tietoutta yhteisötanssista. Yhteisötanssilla tarkoitetaan eri tanssitaiteen lajien harrastusta, jossa yhteisöllisyys eli osallistujien välinen sekä osallistujien ja ohjaajan välinen vuorovaikutus on keskeinen osa toimintaa. Yhdistys pyrkii edistämään yhteisötanssin aatteellisia arvoja, mikä heijastuu yksilön ja yhteisön oppimiskokemuksina eri tasoilla:

- luova, esteettinen ja taiteellinen oppiminen
- kulttuurinen ja yhteiskunnallinen ymmärrys
- terveydestä huolehtiminen

Yhdistys toimii aatteellisena yhdysiteenä yhteisötanssin ohjaajien välillä.

Yhdistyksen hallituksessa ovat vuosien varrella toimineet seuraavat tanssitaiteilijat: Päivi Aura, Titta Court, Kirsi Heimonen, Tuula Hyyryläinen, Marjo Hämäläinen, Tuula Jalasvirta-Kreander, Riitta Jokela, Pia Karaspuro, Marja Korhola, Sanna Kuusisto, Milla Laaksonen, Petri Mäkipää, Hannele Niiranen, Pauliina Ruhanen, Annika Sarvela, Mirja Tukiainen, Virpi Tummavuori, Raisa Vennamo ja Maria Viiru.

Yhdistyksessä on varsinaisia jäseniä 29, 1 kunniajäsen, yksi yhteisöjäsen ja 13 kannatusjäsentä. Jos olet kiinnostunut jäsenyydestä, löydät jäsenlomakkeen sivuiltamme www.yhteisotanssi.fi tai lähetä viesti osoitteella:

Marjo Hämäläinen
Iidesranta 20 A 30
33100 Tampere

Yhdistyksen merkittäviä projekteja ovat mm. Päivi Auran päiväkotiprojekti Tanssin siivin yli Roihuvuoren, Kirsi Heimosen STEP2- The Flower Eyes-nuorisotanssiprojekti, Riitta Jokelan ja Annika Sarvelan Tanssi maahanmuuttajanaisille, Päivi Auran monivuotinen päiväkotiprojekti Himmeli ja Mam-Mam-Mutti ja Muistikortit, jäsenten improvisaatioesitykset Pallo hallussa, Aallonmurtajalla, Yllätyksiä ja Maisemassa.

Oriveden Opisto, Sisä-Suomen tanssin aluekeskus ja Yhteisö tanssii ry järjestivät yhteistyössä Yhteisötanssin koulutuksen tanssin parissa työskenteleville 2005-2006. Koulutuksessa opiskeli 10 eri tanssialojen ammattilaista. Koulutuksen johtajana toimi Marjo Hämäläinen.

Vuonna 2009 yhdistys järjesti yhteistyössä Sisä-Suomen tanssin aluekeskuksen kanssa valtakunnallisen Yhteisötanssiseminaarin Tampereella huhtikuussa. Seminaarin päävieraksi oli kutsuttu yhteisötanssin asiantuntija Christopher Thomson Lontoosta.

Kymmenvuotistaipaleen kunniaksi Yhteisö tanssii ry nimesi 26.11.2009 ensimmäistä kertaa Vuoden yhteisötanssitaiteilijaksi Mirja Tukiaisen Tampereella Sisä-Suomen tanssin aluekeskuksen Liikettä-festivaalin avajaistilaisuudessa.

© Pia Kulin

© Sanna Hellekoski

ESITTELYT

MARJO HÄMÄLÄINEN

Yhteisötanssitaiteilija Marjo Hämäläinen on pitkän linjan tanssin ammattilainen, tanssija, opettaja ja koreografi sekä Tanssiteatteri Mobitan perustajajäsen. Kolmevuotisapurahakaudellaan (2009-2011) hän tanssii ja tekee erilaisia yhteisötanssi-projekteja eri ryhmille.

MIRJA TUKIAINEN

Mirja Tukiainen on tanssitaiteilija, joka esiintyy erilaisissa tiloissa ja paikoissa ja ohjaa tanssityöpajoja erilaisille ryhmille eskari-ikäisistä eläkeläisiin. Hänet valittiin vuoden 2009 yhteisötanssitaiteilijaksi ja sai samana vuonna Oriveden kaupungin kulttuuripalkinnon. Vuonna 2007 hän sai valtion tanssipalkinnon.

KIRSI HEIMONEN

Kirsi Heimonen on tanssitaiteilija ja tanssitaiteen tohtori. Hän väitteli tanssimisen kokemuksista Teatterikorkeakoulussa 2009. Hän on työskennellyt tanssitaiteilijana yhteisötanssin hengessä Helsingin Diakonissalaitoksella vuodesta 2001: esiintynyt lukuisille sosiaali-terveysalan ryhmille, ohjannut liikeimprovisaatiota, kirjoittanut, ohjannut lyhytfilmejä. Tanssiminen vie hänet edelleen uusiin maisemiin, se on lähde.

CHRISTOPHER THOMSON (Yhdistyksen kunniajäsen)

Chris Thomson johtaa oppimis- ja esteettömyysryhmä Placesa, Lontoossa. Alun perin hän kouluttautui teatteriin ja opettamiseen. Hän on Iso-Britannian ensimmäisen tanssikoulutusryhmän, Luduksen, perustajajäsen. Hän toimi ryhmässä tanssijana, toimitusjohtajana ja vuosina 1983–86 taiteellisenä johtajana. Hän johti yhteisötanssikoulutusta vuosina 1986–1991 Laban Centressä, jossa on suoritti Master of Arts –tutkinnon erikoistuen tanssin sosiologiaan. Vuodesta 1991 hän on työskennellyt Placesa sekä opettanut ja luennoinut useissa maissa kuten Tanskassa, Sveitsissä, Ranskassa, Japanissa ja tietenkin Suomessa.

SANNA KUUSISTO

Sanna Kuusisto, tanssitaiteilija, toimii tanssiluotsina, enimmäkseen lasten parissa

YHTEISÖTANSSI ON KAIKILLE

**Mitä ihmettä on yhteisötanssi?
Minkälaisesta yhteisöstä on kysymys?
Miten sitä oikein tanssitaan?**

Yhteisötanssi on yhteisötaidemuoto, jossa koreografi, opettaja, tanssija tai muu tanssin ammattilainen työskentelee ryhmässä, joka pyrkii yhteisiin päämääriin. Hän on myös avoimessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Yhteisötanssin keskiössä on tanssiminen. Siinä tarvitaan hyvää ”kuuntelemisen” taitoa, ymmärrystä ryhmän toiminnasta ja kykyä sukeltaa ryhmän sisälle pehmeästi. Tavoitteet luodaan yhdessä ja jokainen osallistuja voi vaikuttaa siihen mitä tapahtuu ja miten edetään. Hankkeet voivat päättyä esitykseen, mutta se ei ole arvo sinänsä, vaan yksi osa prosessia.

Yhteisötanssi sisältää näkemyksen, että jokainen osaa tanssia. Näin se ei sulje ketään pois, ja tanssin saatavuus on tärkeä tavoite. Kaikki ryhmät työporukoista koulun luokkiin voivat olla yhteisötanssiryhmiä. Ei tarvitse olla millään tavalla ”erityinen” voidakseen osallistua.

Jokainen yhteisötanssiryhmä on siis oman näköisensä, ei taida olla kahta samanlaista. Yhteisötanssiopettajan tanssilaji ja ammattitaito on tietysti lähtökohtina, mutta ryhmä määrittelee loput. Jos siis olet ollut jossain yhteisötanssiryhmässä, olet nähnyt vain yhden muodon siitä. Seuraava ryhmä voi olla aivan erilainen toisenlaisine tähtäimineen.

Yhteisötanssi yhdistetään usein erityisryhmiin, liikuntarajoitteisiin, kehitysvammaisiin, vanhuksiin sekä vankiloihin ja sairaaloihin. Tämä johtuu siitä, että ”tanssi kuuluu kaikille”-periaate on tärkeä ja siksi yhteisötanssia tehdään paljon näissä ryhmissä ja laitoksissa, joiden arkeen tanssi ei muuten kuulu.

Ei ole kuitenkaan kysymys terapiasta, tanssiterapia on eri asia. Sillä on eri tavoitteet kun yhteisötanssilla. Mutta yhteisötanssi on hauskaa, kivaa! Kyllä se tuntuu melkein terapialta, koska siitä tulee niin hyvä olo.

Yhdessä toimiminen mahdollistaa uuden oppimisen. Tanssin kautta opitaan paitsi tanssia, myös sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä, se on tilaisuus kuulua ryhmään. Tanssissa kunnioitetaan myös yksilön kokemusta ja demokraattista työtapaa.

Yhteisötanssia voidaan toteuttaa missä tanssilajissa tahansa! Jazz-tanssi, itämainen tanssi, klassinen baletti, hiphop, nykytanssi, jne – kaikkia näitä voi tanssia yhteisötanssimuotoisesti Iso-Britanniassakin, missä community dance on ollut tunnettu käsite jo yli 30 vuotta.

Onhan meillä Suomessakin harrastettu ”yhteisötanssia”, sellaisesta termistä tietämättöminä. Suomalainen kansantanssi jos mikä pitää sisällään paljon yhteisöllisiä elementtejä. Yhteisöllisyys on siinä ikään kuin automaattisesti toisin kuin vaikkapa klassisessa baletissa.

Yhteisötanssin käsite tuli meille yhteisöteatterin vanavedessä. Teatterikorkeakoulussa oli ensimmäinen yhteisötanssikoulutus 1998, jonka suunnittelija oli Kirsi Heimonen ja pääopettaja Christopher Thomson. Sieltä meitä yhteisötanssittajia valmistui hieman yli toistakymmentä. Perustimme tietenkin yhdistyksen Yhteisö tanssii ry:n, joka parissa olemme kehittäneet monenlaisia tanssimisen muotoja monenlaisten ryhmien kanssa.

Astukaa siis rohkeasti yhteisötanssin pariin! Tanssikaamme yhdessä riemuiten ja innosta puhkuen jokainen omalla tavallamme!

Marjo Hämäläinen

MIRJA TUKIAINEN, TANSSITAITEILIJAI: "TANSSI EI OLE MITÄÄN ERITYISTÄ, VAAN ELÄMÄ."

Mirja Tukiainen nimettiin Suomen ensimmäiseksi yhteisötanssitaiteilijaksi vuonna 2009. Perusteena oli mm. että hän on tehnyt yhteisöllistä tanssia jo ennen kuin Suomessa oli käsitettä "yhteisötanssi".

Käsitteen määrittely: Näkymä on jäistä vapautuneelle keväiselle Laajalahdelle helsinkiläisen Café Torpanrannan näköalalokkunanasta, kun tapaamme, kaksi entistä helsinkiläistä, hyvässä olossa herkulliset salaattianokset edessämme nautittaviksi. Mutta salaatti on vain raaka sekasotku erilaisia aineksia. "Yhteisötanssi on muheva kakku. Jokainen tuo mukanaan palan omaansa, niistä leivotaan ainutkertainen kokonaisuus", sanoo Mirja.

Silmä lepää maisemassa. Mietin, millaista on leipuritanssijan työ. Kysyn, mikä on Mirjan pala kakussa. Mirja vastaa: "Tanssimaan kokoontuneen yhteisön tausta ja historia voi olla millainen tahansa. Yhteistä on, että jokainen paikalla olija laittaa osaamisensa ja asiantuntemuksensa peliin ja ottaa roolinsa tilanteessa. Tanssija tekee tanssia ja hänen tärkein tuomisensa on tanssi."

Kahvilassa on rauhallista ja ystävällistä, mutta ajatukseni tulee levottomaksi. On kysyttävä: "Mitä on tanssi?" Mirja rouskuttaa suunsa tyhjäksi salaattista, vetää henkeä ja aloittaa: "Kaupungissa kansantanssi on vierasta, maaseudulla tuttua. Baletti on vierasta tai sitten nimenomaan Se Tanssi. Monelle tuttu Tanssii tähtien kanssa – ohjelma televisiosta määrittelee tanssin paritanssiksi. Kuntotanssit ja muoti-ilmiöt ovat tunnettuja tanssin muotoja. Tanssista on paljon odotuksia ja odotuksista voi seurata täytty-myksiä tai pettymyksiä. Tanssikuva muuttuu oman tanssimisen myötä. Jokainen voi itse keksiä oman tanssinsa. Silloin moni

kysyy: 'Koska ruvetaan tanssimaan, koska opetat oikeaa tanssia?' Mutta tanssi ei ole vain tiettyjä opettajien ja esikuvien tarjoamia askeleita. Kun ryhmässä katsotaan synnytettyjä omia tansseja, näkyy liikkeen potentiaali ja erilaiset monipuoliset ratkaisut. Ohjaaja sanoo: 'Minusta se näytti tanssilta.' Ryhmä vastaa: 'Joo, niin näytti!'

"Tanssissa taide on sinussa. Teos, tekijä ja väline ovat yhtä. Teos syntyy ja katoaa hetkessä, mutta vaikuttaa kaikkeen jälkeensä tulevaan. Tehtyä ei saa tekemättömäksi. Persoona ja fyysinen olemus kantavat mukanaan sitä, mitä yksilölle tapahtuu, mitä yhteisölle tapahtuu, mikä aukeaa, mikä lukkiutuu. Tanssi voi olla osana muutokseen ja päätöksiin rohkaisemisessa. Se voi aukaista mahdollisuuksia, joita ennen ei nähnyt. Tanssissa on tilaa keskittyä itseen ja samalla luoda sosiaalisia kontakteja ihan toiselta pohjalta kuin normaalisti yhteisöissä. Löydät uusia asioita, uusia näkökulmia. Se on puhdistavaa ja myös hauskaa. Kohdata omat oppilaansa, pomonsa, hoitajansa, opettajansa, alaisensa, hoidettavansa mönkimässä, seikkailemassa, liikkumassa."

Mmm. Salaatti tuo kylläisyyttä. Voin hyvin juuri nyt. Yhteiskuntamme strategit ovat innostuneet taiteiden mahdollisuuksista luoda hyvinvointia. Kysyn: "Mirja, voiko tanssi tuoda hyvinvointia?" Kahvila tähtää, kun taiteilijan polku kaikkine mutkineen, mäki-neen, tuskineen ja kauneuksineen kiertää pyörremyrskynä katon rajaa ja syöksyy ikkunasta Laajalahdelle. Oi, mikä lattea kysymys! Olen perumaisillani sen, mutta Mirja vastaa: "Kulutuskun, tavaroiden hankinta, tuo hyvinvointia. Miten hyvinvoinnin mit-tää? Tanssi on liikkumista. Fyysisesti liik-kuminen on terveellistä: hengästyt ja kunto kohoaa, venyttelet ja liikelaajuus lisääntyy,

verenkierto vauhdittuu ja piristyt. Tanssissa hauskasti ja vähän vahingossa: 'Vitsi sä taas narrasit liikkumaan!' On silti hiukan vierasta edellyttää tanssin tuovan hyvinvointia. Taide voi olla itseisarvoista. Taide kuuluu ihmisenä olemiseen. Luolamaalaukset näyttävät tanssia ja taidetta. Ihminen on aina hahmottanut maailmaa taiteen kautta. On tarinoita, on asioita, mitä pohtii, mitä jakaa toisten kanssa."

Kahvilan tarjoiluvitriinissä on huikaisevia kakkupaloja. Katselemme niitä. Jätämme ne sinne ja astumme kevättuuleen. Lähdemme Mirja Orivedelle ja minä Sipooseen sieraimissamme kypsyvien kakkujen tuoksu.

Kirjuri Sanna Kuusisto

KIRSI HEIMONEN: TANSSI ARJESSA

He liikkuvat hitaasti, välillä rytmi kiihtyy. Yhteys toisiin liikkujiin kannattelee tapahtumista, ohjeet viitoittavat heidän matkaansa liikkeen todellisuudessa, jossa kaikki voi muuttua hetkessä. Suorittamisen paine sulaa olemiseen, jos liikkeessä kukin hahmotuu uudestaan, ainakin hieman. Kysymykset avautuvat yhdessä tanssimisessa, kysymykset ratkeavat jokaisen liikkeessä ja kysymykset hiertävät hiusrajassa. Hiki, puuskuutus, nauru ja nurina kuuluvat kaikki tapahtumaan.

Tässä kuvauksessa tanssijoina voivat olla esimerkiksi toimisto-, rakennus- ja hoivatyöntekijöitä. Tanssimassa voivat olla hoivattavat, lapset, vanhukset, johtajat. Tanssiminen, yhdessä ja erikseen tuo tuulahduksen arkeen, liikkeessä maailma hahmottuu uudella tavalla. Aistisuutta ja ruumiillisuutta kunnioitetaan. Matka omaan ruumiillisuuteen avaa näköaloja itsen, toisiin, työhön ja maailman hahmottamiseen. Joskus liike yhdistys viivaan ja väreihin pa-

perille, musiikki on usein läsnä. Joskus sana, lause kiidättää liikettä, toisinaan kuva rakentaa liikettä. Toisen ihmisen vierellä tanssiminen tuo mielen ja mielekkyyden tanssimiseen. Jokin näyttäytyy toisin – ainakin hetkeksi.

Tulevaisuudessa liike, tanssiminen voi luokitella ihmisen arkeen. Tanssiminen kutsuu pyörteeseensä, se kiehtoo outoudellaan. Täysin tutuksi tanssiminen ei muutu; taika säilyy. Maailman pelastajaksi se ei asetu – kuten ei mikään tai kukaan yksin.

Yhdessä tanssiminen on mahdollisuus. Se on yksi mahdollisuus hyvinvointiyhteiskunnan uudistamisessa, yksi mahdollisuus työhyvinvoinnissa. Yhdessä liikkuminen, tilan ja ajan antaminen aistisuudelle saattavat hajottaa turhat rutiinit ja pinttynneet tavat toimia. Rohkeus tanssimiseen, sukeltaminen liikkeeseen palkitsee: toisin kokeminen voi avautua.

"lantio tuli letkeäksi"

"mä en tiennyt, että tämä on näin hienoo"

"tätä vois jatkaa loputtomiin"

"kiitos kun sain tuntea itseni kauniiksi"

CHRISTOPHER THOMSON: COMMUNITY DANCE IN THE UK - ITS IMPORTANCE AND ACHIEVEMENT

It was in the mid-1970s that the term 'community dance' began to be used in Britain, combining these two words to refer to a new kind of dance practice. Of course dance already existed in communities - presumably since the beginning of human society! - but in post-war, post-industrial Britain the term grew out of an idea that the feeling of community was being lost, and that dance - especially creative dance - could in some way restore it.

Of course this was not the whole story. Contemporary dance had arrived in Britain from America in the 1960s, and before this, in the 1940s and 50s, the work of Rudolf Laban and his followers had brought the idea of creative dance into the education system. From Laban we absorbed the fundamentally democratic idea that everyone could dance, that everyone had their own way of moving, and also that dance was intimately bound up with well-being - with psychological, physical and spiritual health.

In 1976, thanks to advocacy and support from the enlightened director of a charitable foundation (the Calouste Gulbenkian Foundation), the first community dance post was created, in a small industrial town in the north west of England. At the same time, graduates from the new training courses in contemporary dance and teachers with liberal ideas about education and the arts were looking for ways to share their enthusiasm for dance with 'ordinary' people, and in new places outside the professional context of the theatre.

The idea was to offer dance to non-professionals, to children and young

people, to disabled people, to the elderly - indeed to anyone who would not otherwise have the opportunity to experience it. If dance was good for you, why should anyone be denied the chance to benefit from it?

By the end of the 1970s the Arts Council recognised 'community arts' and the importance of the arts in education, and it was encouraging - and funding - professional artists to share their work in this way. A new sector of the dance profession was created as trained dancers started to call themselves 'community dance workers' or 'community dancers', and to create new kinds of teaching practice for the wide range of participants with whom they wanted to work. In 1981 professional training course for community dance was established at the Laban Centre in London, and this helped articulate the philosophy and pedagogy of this new branch of the dance profession. A professional association was formed in 1986, and by 1993 there were thought to be over 200 dancers working in the community, many of whom combined their 'community' teaching and choreography with continuing work as professional performers, choreographers or teachers. The organisation, when first established, employed one part-time development post, had less than 30 members and a turnover of under £20,000. The story is very different today: 1,800 members, 8 staff, a turnover of £600,000 (£720,000) and a position as a leader within the dance sector.

So community dance has been developing in the UK for about 35 years now, and of course its success means it is well integrated into the dance profession.

This brings great benefits to both sides of the proscenium arch, so to speak. Over time, we have more and more professional dancers who started their dance experience in a 'community' context – whether in a youth dance company, or an after-school dance group, or a Saturday class – and they have a natural commitment to the idea of sharing their practice. At the same time other professional choreographers find working with young dancers or with non-professionals challenging and exciting, and they make extraordinary work that demonstrates the special qualities of this kind of collaboration. (Examples, among many, include Wayne McGregor, Lea Anderson and Rosemary Lee.)

This integration across the dance profession has also increased the number of talented teachers working in non-professional contexts, and has contributed to the development of pedagogies with more specialised groups: with those in prison or in hospital, with 'hard to reach' young people, with people with dementia or who are disabled in some way. The fact that many community dance workers are also artists means that exciting new work has been created for unconventional places and spaces: prisons and hospitals, yes, but also disused factories and swimming pools, ruined abbeys, streets and squares, beaches and riverbanks. Community dance could well claim to have been responsible for demonstrating the potential of 'site-specific' work in the early 1990s, and so for its hugely popular development over the last 15 years.

In a development which was largely due to the success of community dance, youth dance – dance with children and young people up to the age of 24 or so – has become a distinct sector of the UK dance profession, with its own development organisation in England, Youth Dance England (YDE). YDE is working to link dance in schools with out-of-school

activity, trying to make sure they are complementary and progressive. We also have a national network of Centres for Advanced Training (CATs), to identify and nurture young dancers with exceptional potential, and to prepare them for vocational training if they wish to pursue a career in dance. The CATs take young people aged 10-17 and one of their strengths is that they attract some of the best artists and teachers, who know how exciting it can be to work with young dancers.

We also look with excitement and admiration at the work that has developed in Finland and other countries where the community dance philosophy has taken root. We see it taking new forms that grow out of other cultures and institutions, but that pursue the same democratic and artistic ideals, and are producing distinctive and passionate work.

So has community dance changed the face of dance in Britain? Certainly it has. Not only have new forms of dance pedagogy and performance evolved, but the profession can look to a new generation of talented young dancers and choreographers, who come from all sections of the community, and practice many different styles of dance. Making real change in the healthcare system or the prison service is harder, but work such as that of Dance United with young offenders has made a real change in attitudes and even structures in the justice system. Perhaps most importantly, dance is supported by people and politicians in a way that was hardly imaginable even five years ago. In the light of the financial problems now facing the UK in terms of public spending, this broad-based support will be vital if we are to carry on bringing dance to as many people as possible. Even if we have less money, we can do our best to produce more happiness!

CHRISTOPHER THOMSON: YHTEISÖTANSSI ISO-BRITANNIASSA – SEN MERKITYS JA SAAVUTUKSET

1970-luvun puolivälissä ‘yhteisötanssi’ nimitystä alettiin käyttää Iso-Britanniassa, ja sanayhdistelmä viittaa uudenlaiseen tanssin käytäntöön. Sodanjälkeisessä, jälkiteollisessa yhteiskunnassa nimitys syntyi ajatuksesta, että yhteisyyden tunne oli kadonnut ja tanssi – erityisesti luova tanssi – voisi herättää sitä henkiin. Tämä on vain osa tarinaa. Nykytanssi saapui Iso-Britanniaan 1960-luvulla, ja ennen sitä, 1940- ja 1950-luvuilla Rudolf Laban ja hänen seuraajansa olivat tuoneet ajatuksen luovasta tanssista koulutusjärjestelmässä. Labanilta omakuttiin pohjimmitaan demokraattinen ajatus, että jokainen pystyy tanssimaan, että jokaisella on oma tapansa liikkua, ja että tanssi on läheisesti sidoksissa hyvinvointiin – psykologiseen, fyysiseen ja spirituaaliseen terveyteen.

Vuonna 1976, kiitos Calouste Gulbenkian Säätiön valistuneelle johtajalle, joka puhui ja tuki asiaa, ensimmäinen yhteisötanssin toimi perustettiin pienessä Luoteis-Englannin teollisuuskaupungissa. Samaan aikaan uusista nykytanssin koulutuksista valmistui tanssijoita ja yhdessä vapaamielisten tanssinopettajien kanssa he etsivät tapoja jakaa innostustaan tanssista ‘tavallisille’ ihmisille ja uusissa paikoissa ammattilaisteatterin ulkopuolella. Ajatuksena oli tarjota tanssia ei-ammattilaisille, lapsille ja nuorille, vammaisille, vanhuksille – toden totta jokaiselle jolla ei ollut muuten mahdollisuutta kokea tanssimista. Jos tanssi teki hyvää sinulle, miksi keneltäkään tulisi kieltää mahdollisuus hyötyä siitä?

1970-luvun loppuun mennessä Taiteen keskuustoimikunta oli tunnustanut ‘yhteisötaiteen’ ja taidekasvatuksen merkityksen. Se oli rohkaisevaa, ja sai taloudellista tukea, ja tanssin ammattilaiset pystyivät

näin jakamaan työtään. Uusi alue tanssin ammatissa luotiin, kun koulutetut tanssijat alkoivat kutsua itseään ‘yhteisötanssin työntekijäksi’ tai ‘yhteisötanssijaksi’, ja luotiin uudenlaisia opetuskäytäntöjä laajalalaiselle osallistujajoukolle, jonka kanssa he halusivat tehdä töitä. Vuonna 1981 perustettiin yhteisötanssin ammatillinen koulutus Laban Centressä Lontoossa, ja se auttoi artikuloimaan tämän uuden tanssiammatin filosofian ja pedagogiikan. Ammatillinen yhdistys muodostettiin 1986, ja vuoteen 1993 mennessä yli 200 tanssijaa teki töitä yhteisöissä, ja monet heistä yhdistivät ‘yhteisöllisen’ opetuksen ja koreografian ja jatkoivat samalla työtään ammattitanssijoina, koreografeina ja tanssinopettajina. Kun organisaatio perustettiin, se työllisti yhden osa-aikaisen kehittämistoimen, sillä oli alle 30 jäsentä ja liikevaihto alle 20 000 puntaa. Tarina on hyvin toisenlainen tänään: 1800 jäsentä, 8 työntekijää, liikevaihto 600 000 puntaa (720 000 €) ja sillä on johtava asema tanssin alueella.

Yhteisötanssi on kehittynyt Iso-Britanniassa noin 35 vuotta, ja sen menestykseen liittyy, että se on integroitunut hyvin tanssin ammattiin. Tämä tuo suuria etuja näyttämön kummallekin puolelle. Ajan mittaan on yhä enemmän ammattitanssijoita jotka aloittivat tanssikokemuksensa ‘yhteisön’ yhteydessä – nuorisotanssiryhmässä, koulupäivän jälkeen ryhmässä tai lauantaitunnilla – ja heille on muodostunut luontainen sitoutuminen työhönsä jakamiseen. Samaan aikaan toiset koreografit pitävät työtä nuorten tai ei-ammattilaisten kanssa haastavana ja jännittävänä, ja he tekevät erikoislaatuista työtä, joka osoittaa tällaisen yhteistyön erityislaadun. (Esimerkiksi Wayne McGregor, Lea Anderson and Rosemary Lee)

Tämä integraatio tanssin ammattikentän poikki on myös lisännyt niiden lahjakkaiden opettajien määrää, jotka työskentelevät ei-ammattilaisten parissa, ja se on edistänyt pedagogian kehitystä erityisryhmien kanssa: vankilassa, sairaalassa, ‘vaikeasti tavoitettavien’ nuorten parissa, muistisairaitten tai eri tavoin vammautuneiden kanssa. Koska monet yhteisötanssin työntekijät ovat myös taiteilijoita, niin jännittäviä uusia teoksia on luotu epäsovinnaisiin paikkoihin ja tiloihin: vankilat ja sairaalat, myös käyttämättömät tehtaat ja uimahallit, raunioituneet luostarit, kadut ja aukiot, rannat ja joentörmät. Voidaan väittää, että yhteisötanssi on ollut vastuussa osoittaen paikkasidonnaisen työskentelyn mahdollisuudet 1990-luvun alussa kuin myös sen viimeisen 15 vuoden suuren ja laajan kehityksen.

Nuorisotanssin (tanssi lasten ja nuorten 24-vuoteen saakka parissa) kehitys johtui suurimmalta osin yhteisötanssin menestyksestä. Nuorisotanssista on tullut erityinen alue Iso-Britannian tanssin ammattilaisuudessa, sillä on oma kehitysorganisaatio Englannissa (YDE), joka yhdistää tanssin koulussa koulun ulkopuoliseen toimintaan ja yrittää varmistaa että ne täydentävät toisiaan. Kansallinen verkosto korkeamman koulutuksen keskuksille (CATs) identifioi ja vaalii lahjakkaita nuoria tanssijoita ja valmistaa heitä ammatilliseen koulutukseen, jos he haluavat tanssin ammattiin. CATsin piirissä on 10–17-vuotiaita nuoria, ja yksi vahvuus on, että jotkut parhaista taiteili-

joista ja opettajista kiinnostuvat nuorista tietäen kuinka jännittävää on työskennellä nuorten tanssijoiden kanssa.

Katsomme jännityksellä ja kunnioituksella työtä, jota on kehitetty Suomessa ja muissa maissa joihin yhteisötanssin filosofia on juurtunut. Uudet muodot jotka kasvavat eri kulttuureista ja instituutioista, mutta jotka seuraavat samoja demokraattisia ja taiteellisia ideaaleja, tuottavat erottuvaa ja intohimoista työtä.

Onko yhteisötanssi muuttanut tanssia Iso-Britanniassa? Varmasti on. Ei ainoastaan uudet esityksen ja tanssipedagogiikan muodot ole kehittyneet, vaan ammattikunta voi kääntyä uuden sukupolven puoleen, jossa on lahjakkaita nuoria tanssijoita ja koreografeja, jotka tulevat kaikilta yhteisön alueilta ja harjoittavat monia tanssin eri tyylejä. Todellisen muutoksen tekeminen vankilassa tai terveydenhuollossa on vaikeampaa, mutta esimerkiksi työ nuorisorikollisten kanssa on muuttanut asenteita ja jopa oikeusjärjestelmän rakenteita. Ja kenties tärkeintä, ihmiset ja poliitikot tukevat tanssia tavalla, jota ei voinut kuvitella viisi vuotta sitten. Iso-Britannian taloudellisten ongelmien valossa laajapohjainen tuki yhteisötanssille tulee olemaan elintärkeä, jotta tanssia voidaan viedä edelleen mahdollisimman monelle. Vaikka vähemmän rahaa, teemme parhaamme tuottaaksemme enemmän onnellisuutta!

“ei ole mun juttuni”

“tuntuu niin seesteiseltä kuin olisin tullut kotiin”

“kylläpä tämä oli outoa”

VIESTI

ISO-BRITANNIASTA

Seuraavassa Ken Bartlett onnittelee yhdistystä. Hän on Iso-Britannian Yhteisötanssisäätiön johtaja, joka viestissään arvostaa kymmenvuotista taivalta, koska uuden kehittämisen on aina haastavaa. Hän toivoo myös, että yhdistykset voisivat tulevaisuudessa työskennellä yhdessä.

I am writing on behalf of your UK sister organisation, the Foundation for Community Dance, to congratulate all our colleagues in Finland who have been

supporting and developing community dance over the past ten years. It is not always an easy path to follow, especially when developing something that is relatively new, so to have been going ten years is wonderful and a great achievement.

I look forward to your next ten years and working with you more closely in the future.

All our very best wishes

Ken Bartlett

Creative Director

Foundation for Community Dance

ken@communitydance.org.uk

AJATUKSIA

Ihmisen liike ja liikekommunikaatio muodostavat ihmeellisen tutkimusmatkan. Jokainen ihminen on oma ainutkertainen kokonaisuutensa ja yhdessä kuitenkin olemme paljon enemmän kuin yksin. Jännittävä on tutkia miten sisäinen ja ympäröivä maailma ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään ja miten liike ja taide voivat tuoda iloa ja eloa erilaisten ihmisten arkeen. Ruumiillisuus ja hengitys tuovat ihmistä luovuuden ja hetkessä elämisen taidon lähteelle.

Opetustyössäni yhdistelen tanssiin erilaisia elementtejä sekä somaattisia menetelmiä kuten: kehityksellistä -ja autenttista liikettä,

joogaa ja shindoa. Lisäksi aistien herkistäminen, kunnioittavan kosketuksen ja kohtaamisen tutkiminen ovat tärkeä osa työskentelyäni ja edesauttavat omaan persoonalliseen liikkeeseen, mielikuviin ja ruumiin muistiin tutustumisessa. Liikkeellistä ja ruumiillista tutkimusmatkaa maustetaan usein myös kuvien ja äänen/musiikin sekä sanojen keinoin. Tanssitaiteilijana nautin myös tanssi-improvisaation yllätyksellisyydestä. Lisäksi minulle on erityisen tärkeää, että tanssi ja taide tulevat osaksi myös niiden ihmisten arkea, joille se on vaikeammin saavutettavissa.

Annika Sarvela

tanssitaiteilija ja Yhteisö tanssii ry:n hallituksen jäsen

TAMPERE 26. - 29. 8. 2010

**YHTEISÖTANSSI
FESTIVAALI**

Tekstit

Marjo Hämäläinen, Kirsi Heimonen,
Sanna Kuusisto, Christopher Thomson

Taitto

Joonas Ylitähti // www.fullsize.fi

Kannen kuvat

Saari -Kuvia toisenlaisesta elämästä © Kari Jokinen